

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

مبانی تصویرسازی

پایه دوازدهم

دوره دوم متوسطه

رشته گرافیک

گروه تحصیلی هنر

زمینه خدمات

شاخه فنی و حرفه‌ای

شباهنگی، جلال

۷۶۰

مبانی تصویرسازی / مؤلفان : جلال شباهنگی، محسن حسن‌پور. – تهران : شرکت چاپ و نشر
کتاب‌های درسی ایران.

۸۰ ص. : مصور. – شاخه فنی و حرفه‌ای.

متون درسی رشته گرافیک گروه تحصیلی هنر، زمینه خدمات.

برنامه‌ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا : کمیسیون برنامه‌ریزی و تالیف کتاب‌های درسی
رشته گرافیک دفتر تالیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداشی و کارشناسی و کارآموزی و پژوهش.

۱. گرافیک. ۲. نقاشی. الف. شباهنگی، جلال. ب. ایران. وزارت آموزش و پرورش. دفتر

تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداشی. ج. عنوان. د. فروست.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

مبانی تصویرسازی - ۲۱۲۶۱۹
 سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
 دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارданش
 هوشنگ ارومیه، مزگان اسلامی، کامران افشار‌مهاجر، خدیجه بختیاری و ابراهیم آزاد (اعضای کمیسیون تخصصی)
 جلال شباهنگی، محسن حسن‌پور (اعضای گروه تألیف)
 اداره کل نظارت بر شر و توزیع مواد آموزشی
 طاهره حسن‌زاده (طرح جلد) - زهه بهشتی شیرازی (صفحه‌آرا)
 تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
 تلفن: ۰۹۱۶۱-۸۸۸۳، دورنگار: ۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
 وب‌گاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir

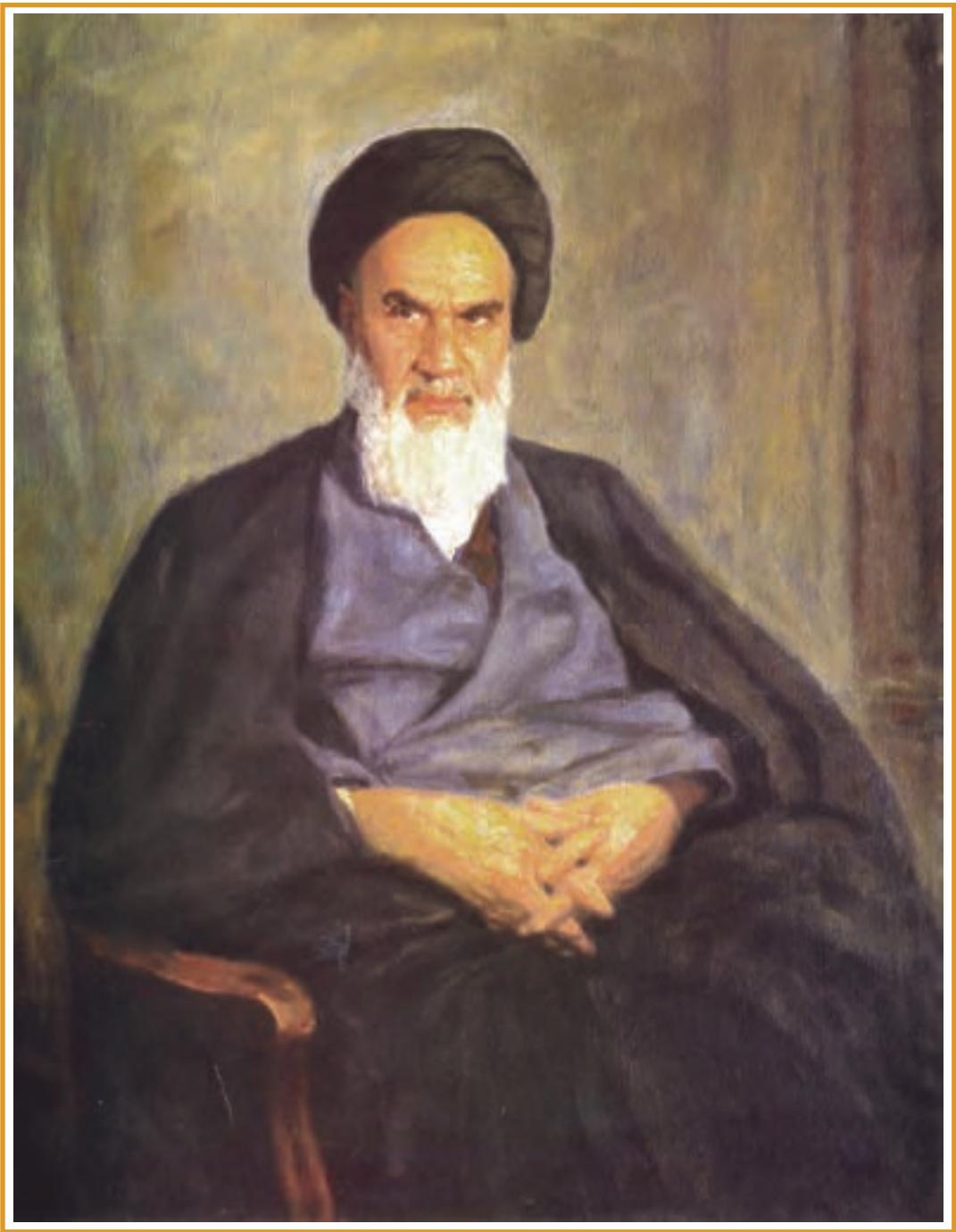
شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارویخش)
 تلفن: ۰۹۱۶۱-۵، دورنگار: ۰۹۸۵۱۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹
 شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
 چاپ اول ۱۳۹۷

نام کتاب:
 پدیدآورنده:
 مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تالیف:
 شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تالیف:

مدیریت آماده‌سازی هنری:
 شناسه افزوده آماده‌سازی:
 نشانی سازمان:

ناشر:
 چاپخانه:
 سال انتشار و نوبت چاپ:

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن بهصورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان منوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

اثر استاد کیخسرو خروش

هُنْرِ عَبَارَتْتَ ازْ دَمِدَنْ رُوح لَعْتَ دَانَانَا
امام جمیلی

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و
حرفه‌ای و کارداشن، ارسال فرمایند.

info@tvoccd.sch.ir

پیام‌نگار (ایمیل)

www.tvoccd.sch.ir

وب‌گاه (وب سایت)

فهرست

مقدمه

فصل اول : تصویرسازی

۱	۱-۱- اهداف و رسالت تصویرگر
۱	۱-۲- اهمیت رنگ در تصویرسازی
۱۲	۱-۳- طراحی با اشکال اصلی
۱۹	تمرین

فصل دوم : شیوه های تصویرسازی

۲۰	۲-۱- مداد (مداد رنگی - مداد سیاه)
۳۰	۲-۲- اسکراچ برد (خراش)
۴۲	۲-۳- کلارز یا تکه چسبانی
۵۱	۲-۴- پاستل روغنی - مداد شمعی
۵۵	پاستل روغنی و حرارت
۵۸	۲-۵- آبرنگ
۷۴	۲-۶- اکولین و پاک کننده

منابع و مأخذ

۸۰

مقدمه

تصویر، واژه‌ای است که از گذشته‌های دور تا امروز به انسان جهت ارتباط برقرار کردن کمک کرده است. همچنین توسط آن انسان‌های عهد گذشته توانسته‌اند مفاهیم و تجارب بسیاری را از طریق آن به یکدیگر انتقال دهند. تصویر موجب پیدایش خطوط تصویری اولیه نظیر خط هیروگلیف و میخی شد و توسط خط، انسان توانست تاریخ‌نگاری کند و برای آیندگان تمامی آنچه را در گذشته‌های دور اتفاق افتاده به ثبت برساند و موجب رشد و شکوفایی در تمامی زمینه‌های علوم بشری گردد.

آنچه بسیار اهمیت دارد، این است که در گذشته و حال تصویر همواره در ارتباط با آموزش نقش کلیدی داشته است و به واسطه اهمیت آن افرادی به خلق تصاویر پرداختند که در معنای عام «هنرمند» و در حیطهٔ تخصصی تر «تصویر» و «تصویرگر» نامیده می‌شوند. در گذشته «تصویر» و «تصویرگر» در حیطهٔ خاصی نمی‌گنجید و شامل هر اثر تصویری می‌شد، بدین‌سان اثر خلق شدهٔ خویش را مصورسازی می‌دانستند، زیرا که تصور می‌شد تصویر به دست آمده توسط آنها براساس موضوع و متن خاصی بوده است. هرچند که در گذشته نیز آثار خلق شده براساس موضوعاتی نظیر جشن‌ها، آیین‌ها، پیروزی‌ها و غیره بوده است، ولی برای همگان قابل دسترس نبود زیرا اغلب در اماکن خاص و تزد بزرگان و حاکمان بوده است. زمانی که کتابت آغاز گردید هنرمندان و مصوران تمامی هنر خود را در قالب تصاویر، کادر و حواشی تزیینی کتاب‌ها به کار گرفتند و توانستند به واسطهٔ تصاویر به درک بهتر متون کتاب‌ها اعم از دینی نظیر کتاب ارزنگ ماتی، ادبی، علمی همانند کتاب عجایب المخلوقات و غیره پردازند. به واسطهٔ پیدایش صنعت چاپ کاربرد و نقش تصویرگری تعریفی تازه یافت.

در دوره‌های گذشته هنرمندان به نقش کردن تصویر بر ظروف، اشیا و اماکن می‌پرداختند که بیشتر به هنرها مستظرفه (ظریف و تزیینی) و نقاشی تزدیک بود و تا مدت‌ها تصویرگری در کنار نقاشی به تداوم خود ادامه داد، به‌طوری که تفکیک آنها از یکدیگر امری دشوار و گاه غیرممکن می‌نmod. در آن عهد هنرمندان نقاش در کلیه زمینه‌های تصویری دستی به قلم داشتند و حیطهٔ کاری آنها بسیار گسترده‌تر از زمان حاضر بود.

در دسته‌بندی‌ها نقاشی را به لحاظ موضوعی تا قبل از دورهٔ مدرن، به سه دسته تقسیم نموده‌اند:

۱- منظره^۱ ۲- طبیعت بی‌جان^۲ ۳- پرتره^۳ (چهره)

و به لحاظ ساختار به:

۱- نقاشی دیواری ۲- سه‌پایه‌ای ۳- کتابت

دسته‌بندی کرده‌اند. تصویرگری به تدریج توانست خود را از زیرمجموعه‌نقاشی تا حدی جدا سازد. این حرفه طی چند دهه اخیر توانسته در کنار رشته‌گرافیک و با آن رشته به حیات خود ادامه دهد. در زمان حاضر نیز تصویرگران به صورت عمدی با دو گرایش به نقاشی و گرافیک وجود دارند، و تأثیر این نوع گرایش در آثارشان قابل مشاهده است و این امر موجب گردیده تا گاه تمایل به یکی از این رشته‌ها کم و یا زیاد گردد. حال این حرفه به رشته‌ای خاص با تخصص‌های مختلف تبدیل شده است، و برای رسیدن به این تخصص‌ها گذراندن مراحل و درجات گوناگون آموزش هنری لازم است.

در این کتاب سعی شده است تا هنرجویان عزیز با الفبا، اصول و برخی شیوه‌های رایج این رشته جذاب آشنا گردد و بتوانند از این اصول و شیوه‌ها جهت رسیدن به اهداف متعالی تصویرگری دسترسی یابند.

امید است که در این راه توانسته باشیم گامی هرچند کوچک برداشته باشیم تا هنرجویان عزیز و آینده‌سازان بتوانند برای خود و آینده‌گان تجارب ارزنده‌ای از خود به یادگار گذارند.

هدف کلی

کاربرد انواع شیوه‌های تصویرسازی در کتاب
